

Redescobrint la Malta catalana

Autor: Ramon Munné

Data de publicació: 16-01-2023

Ramon Munné ha escrit aquesta crítica entusiàtica del llibre que Jordi Bilbeny ha publicat recentment.

Una molt gran sorpresa. I una sorpresa molt agradable. Per mi ha estat un veritable descobriment. Malta sempre havia estat una petita illa desconeguda, situada en algun lloc indeterminat de la Mediterrània. Un petit país membre de la Unió Europea i poca cosa coneguda més. Situada a 80 km al sud de Sicília, té mig milió d'habitants i una extensió similar a comarques com el Tarragonès o el Maresme.

Gràcies a la lectura d'aquest llibre de Jordi Bilbeny he pogut saber que Malta i Catalunya van compartir història durant cinc segles. I que aquest passat català encara ara és ben visible.

Aquesta història té l'inici el 8 de juliol del 1283, quan Roger de Llúria va vèncer l'armada francesa a la famosa batalla de Malta, davant mateix del port del que avui se'n diu La Valletta, i els catalans van rellevar els francesos en el control de l'illa.

La lectura d'aquest llibre ens desperta la curiositat per a un món ocult, amagat, d'influència catalana a l'illa de Malta. I ens en mostra els múltiples rastres en tota mena d'àmbits:

en la seva cuina (pa amb tomàquet...)

en l'idioma. Moltes paraules amb un clar origen català. Alguns casos molt significatius són els noms dels ocells, un gran percentatge dels quals amb un origen netament català, els noms dels vents (tramuntana, grigal, punent...)

en la indumentària (ús de la barretina com es demostra en nombroses pintures del s.XIX)

en els escuts i banderes. Nombroses creus de Sant Jordi i barres vermelles i grogues en els escuts i banderes de Malta i de nombroses viles. Un cas curiós és el dels equips de futbol de les lligues malteses, molt amb escuts i samarretes amb les barres i colors catalans en l'arquitectura, amb trets característics de l'arquitectura catalana gòtica i d'altres estils

Portada del llibre esmentat.

Un esment especial cal fer-lo per un dels instruments més importants de l'illa, la guitarra. Segons algunes fonts "l'instrument més popular a Malta és la guitarra espanyola". Antigament s'havia dit "guitarra catalana" i, més modernament, "espanyola". Mai no se n'ha dit, però, "castellana". De fet s'hi esmenten diverses fonts i documents que parlen de la "guitarra catalana" i de la guitarra com a invent català. Sembla que a partir del 1714 va passar a dir-se "espanyola".

Un petit fet que crida molt l'atenció de bon començament és la làpida sepulcral del Gran Prior de Catalunya fra Nicolau Abrí Descatllar, datada el 1794 i que es troba a la catedral de Sant Joan, a La Valletta, redactada íntegrament en català.

I, tornant al principi, com és que es tracta d'un descobriment? Com pot ser que una història de cinc segles de relació sigui ara un veritable descobriment? Bé, certament sembla que hi ha països que tenen la seva història ben present i altres que no tant. Per voluntat pròpia o d'altri. En tot cas, el fet és el mateix, patim un desconeixement sorprenent, anormal i gens positiu de la nostra història.

Aquest llibre és un dels que ens ofereix la possibilitat de posar-hi remei, i com més el llegim i més el difonguem, millor.

Ramon Munné

Podeu llegir l'article original en el següent enllaç: <https://unilateral.cat/2023/01/16/redescobrint-la-malta-catalana/>